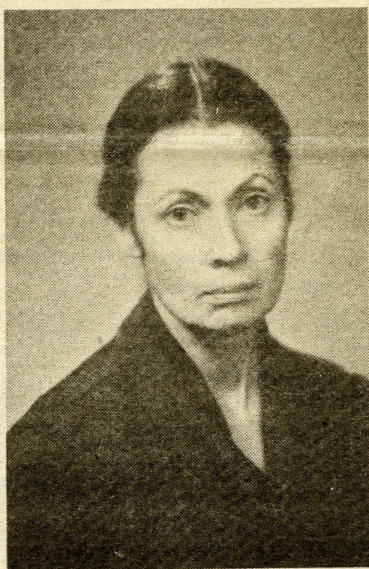

KUI SÜDA MURETSEB

A. H. Tammsaare «Tões ja õiguses» räägib Mauruse kooli matemaatikaõpetaja Molotov: «Mis sõber võib olla inimene, kes on matemaatikas ilioot? Kas on ilma matemaatikata maailmas tõde? Kas on ilma tõeta ausust? Ilma aususeta otsekohestust? Ja ma räägin ainult tõtt, matemaatilist tõtt, mis on puhtaim tõde, sest temas pole midagi muud kui ainult tõde. Ja ma kasvatan teile matemaatilise peaaaju. Siis te taipate, mis saajalgne on pii ja mis ninasarvik logaritm. Olen igale oinale matemaatilised oimud kasvatanud. Kasvatan ka teile, nii et lust nakkab teiega töötada. Ja pidage meeles: matemaatika nõuab kainet pead.»

Õpetaja Molotov on siin ära teinud põhilise: aine ei ole tuge, tööd tuleb teha järjekindlalt, et saavutada edu. Meie Eestimaa ei vaja kesiste teadmiste ja oskustega inimest. Haridus on kogu meie rahva asi ja inimese harituse tasemest sõltub kogu meie käekäik. Kuid edukalt õpetada saab ainult kasvatatud last.

Ei saa öelda, et lapsed oleksid halvemaks muutunud. Kuid nad on muutunud pealiskaudsemateks, ükskõiksemateks. Tahtmine midagi iseisvalt ja põhjalikult teha aina väheneb. Vaimsus ja hingestatus känguvad. Tahtakse edasi jõuda, aga selle heaks ennast pingutada ei soovita. Vähenenud on lugemus. On muutunud asisteks inimesteks. Ja see ei ole nii ainult meie õpilastega. Ka meie, täiskasvanud, oleme samasugused. Muutunud on väärtushinnangud. See on üks põhjustest, mis teeb praeguse õpetaja töö keerulisemaks ja ka mitte nii tulemusrikkaks, kui töö seda eeldaks. Ei tahtu mõista, et haritus on ainuke rikkus, mille poole peavad kõik oma igapäevase tööga püüdnud. Kui koolis demokraatia sildi all kõigile ja kõiges järele anda, siis ei tule sellest mitte liberalism, vaid anarhia.

Puudutan veel teist probleemi, mis väga kurvastab. See on meie kultuuritus. Iga laps on oma kodu nägu. Kõik algab «lastetoast» ja koolil on raske siluda kultuurituse teravaid tahke. Soovin, et inimesed taas harjuvad «tere» ja «head aega» ütlemaga, pead paljastama, jalgu pühkima, ust enda järel vaikselt sulgema, sööma noa ja kahvliga, teineteisega rahulikult rääkima. Et meie kodude aknad, ukseesised ja trepikojad saaksid puhtaks. Et igaüks kaitseks endast nõrgemat, ka looma, lille, rohukört. Siit algab hingeharidus. Kuid hingepõlde saab harida ainult enesekasvatuse ja eeskujude järgi. Lapsekasvatuses on selleks aga iga täiskasvanu eeskuju. Eestimaa areng on mõeldamatu rahva üldise intelligentsuse taseme tõusuta.

Lõpetan A. H. Tammsaarelt laenatud tsitaadiga, et õpetaja on ka inimene, kes tahab lapsele «inimese jume anda ja tema otsaesiselt loomamärgi kustutada». Selleks on vaja nii kooli kui kodu ühesuunalist koostööd.

MAIE KOIKSON,
Tabasalu keskkooli
matemaatikaõpetaja